

Nr 29.

Av herrar **Norup** och **Nilson** i Spånstad, *angående inrättande av statliga läroverksstipendier för ungdom från orter, där läroverk ej finnes.*

Vårt skolväsen har genom successiva reformer undergått en fortskridande demokratisering med resultat bland annat, att även barn till ekonomiskt mindre välsituerade föräldrar, som bo i stad, där läroverk finnes, ha möjlighet att nå fram till studentexamen. De utgifter i form av vivre, skolavgifter, skolböcker m. m., som föräldrarna måste bestrida, äro av relativt måttlig storleksordning, och för den händelse fadern har kontinuerligt arbete, kan därför åtminstone något av barnen få den skolbildning, som i vårt land är praktiskt taget nödvändig för en fortsatt utbildning. Sedan studentexamen avlagts, kan en begåvad yngling, om också med svårighet, finansiera sin fortsatta utbildning med hjälp av lån.

Barn, vilkas föräldrar leva på ort, där läroverk ej finnes, d. v. s. landsbygdens barn och barn från köpingar och vissa mindre städer, äro betydligt sämre ställda. Föräldrarna måste, för att barnet skall nå fram till studentexamen, regelmässigt bekosta inackordering för barnet i stad, där läroverk finnes, och de härav föranledda utgifterna medföra, att en mycket stor del av barnen i vårt land av ekonomiska faktorer förhindras att erhålla en högre utbildning, även om de ha en mycket god begåvning. Detta missförhållande kan naturligtvis ej fullständigt hävas. I någon mån skulle det emellertid kunna motverkas genom att man inrättar stipendier för begåvade barn, vilkas föräldrar leva på ort, där läroverk ej finnes. Genom statens räntefria studielån har man visserligen sökt möjliggöra för fattiga och begåvade ungdomar att erhålla utbildning, men den omständigheten, att de medel, som på detta sätt erhållas, en gång skola återbetalas, verkar givetvis avhållande och innebär under alla förhållanden icke ett upphävande av den orättvisa, som landsbygdens befolkning tillfogas i förevarande avseende. Det är för landet obestriddligen ett intresse, att begåvningar tillvaratagas, och det är också ett intresse, att man inte begränsar möjligheterna för begåvade ungdomar att utbilda sig endast till den del av befolkningen, som antingen är bosatt på ort, där läroverk finnes, eller som har föräldrar, bosatta på annan ort, vilka ha en god ekonomi. Det är speciellt av betydelse för lantbrukets ungdom, att man i någon utsträckning söker minska det handikap, som deras föräldrars yrke innebär. Då städerna som regel draga nytta av den pågående avfolkningen från landsbygden, synes det icke heller annat än riktigt, att deras befolkning bidrager till utbild-

ningen av landsbygdens folk, särskilt då utbildningen för de större städernas barn kan hållas nere genom att utbildningsanstalterna förlagts dit.

Av vad som anförts torde det få befinnas önskvärt, att en utredning kommer till stånd rörande möjligheten att genom inrättande av statliga stipendier, som äro öppna för fri tävlan för ungdomar, bosatta på ort, där läroverk ej finnes, bättre tillvarata begåvningarna i vårt land. Det framstår som önskvärt, att ett relativt stort antal sådana stipendier inrättas och att dessa ej äro alltför knappt tilltagna. Vederbörande skall helt och hållet kunna leva på stipendiet och ej pressas till en nödlidande tillvaro under skoltiden. Skolarbetet är påfrestande, och barnet skall inte behöva försaka och känna sig sämre ställt än kamraterna. Sådana stipendier skulle fylla en lucka i vår samhällsorganisation och skulle på längre sikt innebära en utgift, som betalas i form av en ökad effektivitet hos vårt folk.

Under åberopande av vad som anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Konungen ville anhålla, att utredning verkställas rörande inrättande av statliga stipendier, avsedda att möjliggöra för ungdom från orter, där läroverk ej finnes, att besöka läroverk.

Stockholm den 18 januari 1943.

Sam. B. Norup.

Hj. R. Nilson.
